

Punkt 11.

Orientering om Årsberetning om magtanvendelse på handicapområdet 2017

2018-066480

Ældre- og Handicapforvaltningen fremsender Ældre- og Handicapudvalgets orientering årsberetning om magtanvendelse på handicapområdet i 2017.

Beslutning:

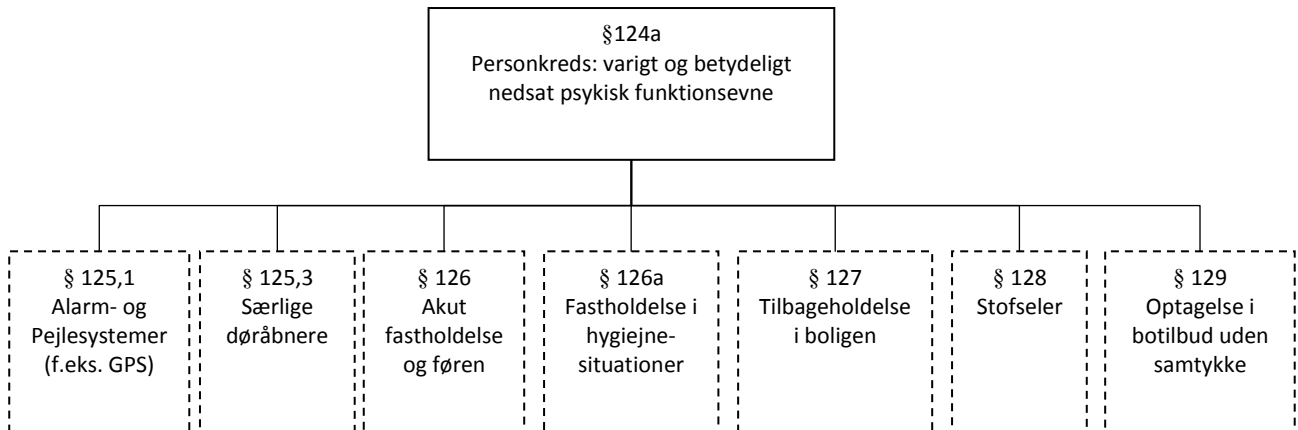
Til orientering.

Sagsbeskrivelse

I henhold til § 14 i bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten overfor voksne, har kommunalpolitikkerne en forpligtigelse til at følge udviklingen i anvendelse af magt og andre indgreb i den personlige frihed, for de borgere kommunen er ansvarlig for. Det er tillige et krav, at dette sker i form af en årsberetning, der forelægges til politisk behandling.

Lovhjemlen for magtanvendelse findes i Servicelovens (kap. 24, §§ 124a – 129). Nedenstående figur giver en oversigt over Servicelovens forskellige bestemmelser vedrørende brugen af magt overfor voksne på handicapområdet.

Indberetninger om brug af magt i 2017

I 2017 blev der i alt indberettet 212 tilfælde af magtanvendelse overfor voksne på handicapområdet i Aalborg Kommune. Dette er et mindre fald i forhold til 2016, hvor der blev indberettet i alt 234 tilfælde af magtanvendelse. Det kan dog være vanskeligt generelt at sammenligne tallene fra år til år, da antallet af indberetninger det enkelte år vil være følsomt over for ændringer hos individuelle borgere med særlige problematikker.

Ud af det samlede antal magtanvendelser, der er indberettet til Ældre- og Handicapforvaltningen, vedrører i alt 167 af indberetningerne handicappede voksne i interne tilbud og 45 i eksterne tilbud. Af de 167 indberetninger fra interne tilbud, vedrører 100 af indberetningerne borgere fra andre kommuner, for hvem Aalborg Kommune ikke er handlekommune.

Nedenstående tabel viser, hvorledes årets indberetninger fordeler sig på henholdsvis akut magtanvendelse, forhåndsgodkendt magtanvendelse og forhåndsgodkendt magtflytning. Til sammenligning fremgår tal for 2016 af parentes.

Tabel 1: Antal indberetninger for voksne handicappede, fordelt på type og placering

Placeringstype	Akut magtanvendelse	Forhåndsgodkendt magtanvendelse	Forhåndsgodkendt magtflytning	Total
Borgere med ophold på forvaltningens egne tilbud	161 (182)	4 (6)	2 (3)	167 (191)
<i>Heraf med anden handlekommune end Aalborg</i>	<i>100 (94)</i>	<i>1 (3)</i>	<i>1 (1)</i>	<i>102 (98)</i>
Borgere med ophold på eksterne tilbud	45 (43)	0 (0)	0 (0)	45 (43)
Total	206 (225)	4 (6)	2 (3)	212 (234)

**Tallene i parentes er for 2016.*

Typer af magtanvendelse anvendt i 2017

Nedenstående tabel viser antal indberettede magtanvendelser for Aalborg Kommunes borgere (i både egne og eksterne tilbud), fordelt på type. *Tallene i parentes er for 2016.*

Tabel 2: Antal indberetninger for voksne handicappede, fordelt på type

Type	Total
§ 125, alarm og pejle	0 (0)
§ 126, fastholdelse og føren	89 (96)
§ 126a, hygiejne	1 (1)
§ 127, tilbagehold i bolig	0 (0)
§ 128, stofsele	2 (2)
§ 129, flytning uden samtykke	1 (2)
Uden for Serviceloven, herunder nødret/nødværge	12 (35*)
Total	105 (136)

** Baggrunden for det relativt store fald i antallet af magtanvendelser uden for servicelovens anvendelsesområde er, at der i 2016 var i alt 29 tilfælde af magtanvendelse i hygiejnesituationer vedrører en konkret borger, hvor en forlængelse af forhåndsgodkendelsen jf. § 126a, ikke var mulig. Servicelovens § 126a giver kun mulighed for en forhåndsgodkendelse til brug af magt i hygiejnesituationer i maksimalt 2x3 måneder. Når forhåndsgodkendelsen herefter udløber, så er det ikke muligt at give en ny forhåndsgodkendelse, hvorfor efterfølgende indberetninger er talt med i statistikken som magtanvendelser uden for Serviceloven. Problemstillingen vedrørende denne konkrete borger er ikke længere aktuel.*

Særligt om akutte magtanvendelser på handicapområdet

Af de i alt 161 indberetninger af akutte magtanvendelser i forvaltningens egne tilbud omhandler 147 tilfælde akut magtanvendelse efter Servicelovens § 126 (fastholdelse og føren), mens 10 tilfælde af de indberettede

magtanvendelser vedrører Servicelovens øvrige bestemmelser og 4 tilfælde er uden for servicelovens regler om magtanvendelse (bl.a. nødværge/nødret).

Det er de enkelte medarbejdere på handicapområdet tilbud, der i en konkret situation træffer afgørelse om akut magtanvendelse. Da der er tale om en akut opstået situation, kan der ikke gives forhåndsgodkendelse.

Disse indberetninger om akut magtanvendelse på Handicapafdelingens tilbud fordeler sig på fagcentrene som vist i tabel 3. Til sammenligning fremgår tal for 2016 af parentes.

Tabel 3: Akutte magtanvendelser i Handicapafdelingens tilbud (inkl. borgere med anden handlekommune)

Fagcenter	§ 126, akut fastholdelse og føren	Øvrige ikke forhåndsgodkendte magtanvendelser (125, 126a, 127, 128)	Uden for Servicelovens bestemmelser om magt, herunder nødret/nødværge	Total
Fagcenter for Autisme og ADHD	86 (101)	0 (0)	1 (1)	87 (102)
Fagcenter for erhvervet hjerneskade og fysisk handicappede	8 (2)	2 (2)	1 (2)	11 (6)
Fagcenter for Socialpsykiatri	4 (3)	0 (0)	0 (0)	4 (3)
Fagcenter for Særlige tilbud	36 (56)	5 (5)	0 (0)	41 (61)
Fagcenter for Livskraft	13 (16)	3 (2)	2 (1)	18 (19)
Total	147 (178)	10 (9)	4 (4)	161 (191)

Det ses af tabellen, at Fagcenter for Autisme og ADHD samlet set står for 54% af indberetningerne vedrørende forvaltningens egne tilbud i 2017. Forklaringen herpå er, at en meget stor andel af borgerne i dette fagcenter har en væsentligt nedsat psykisk funktionsevne, der kan medføre en meget fysisk udad-reagerende adfærd. Til sammenligning stod Fagcenter for Autisme og ADHD også for i alt 53% af indberetningerne vedrørende forvaltningens egne tilbud i 2016.

Der er sket et tydeligt fald i antallet af magtindberetninger fra Fagcenter for Særlige Tilbud. Antallet af magtanvendelser fra Fagcenter for særlige tilbud er således faldet fra 61 i 2016 til 41 i 2017. Dette fald skyldes primært, at en problematik vedrørende en konkret borger er blevet løst.

Der blev i 2017 indberettet i alt 161 tilfælde af akutte magtanvendelser. Det tilsvarende tal for 2016 var på i alt 191 indberettede magtanvendelser. Det samlede antal magtanvendelser er således stort set uændret, hvis man ser bort fra den konkrete borger i Fagcenter for Særlige Tilbud. Antallet af magtanvendelser uden for servicelovens område, herunder nødværge er meget lavt, og i øvrigt uændret fra 2016. Dette skyldes formentlig en fortsat opmærksomhed på medarbejdernes sikkerhed i det daglige arbejde med borgerne, således at behov for anvendelse af nødværge kun opstår relativt sjældent.

Indberetninger om forhåndsgodkendte magtanvendelser

Det er borgers sagsbehandler i Myndighedsafdelingen/handlekommunen, der træffer afgørelse om en eventuel forhåndsgodkendelse til brug af magt. Forhåndsgodkendte magtanvendelser skal indberettes på særligt skema første gang forhåndsgodkendelse tages i brug og efterfølgende kun i tilfælde, hvor borgeren modsætter sig den pågældende foranstaltning, og den derfor gennemtvinges med magt (fx fastholdelse ved bleskift mod borgerens protester). Således kan der ske flere indberetninger på én forhåndsgodkendelse, fx i forbindelse med forhåndsgodkendelse til brug af magt i hygiejnesituationer, men det kan ligeledes forekomme, at en forhåndsgodkendelse aldrig bliver taget i brug, fordi det lykkes personalet at finde den pædagogisk måde at motivere borgeren til at medvirke til den nødvendige foranstaltning, således at det alligevel ikke bliver nødvendigt at anvende magt.

Aalborg Kommune har i 2017 samlet set givet 8 forhåndsgodkendelser til brug af magt. Der er indberettet i alt 6 tilfælde af magtanvendelser i forbindelse med de 8 eksisterende forhåndsgodkendelser til brug af magt. Til sammenligning blev der i 2016 givet i alt 9 forhåndsgodkendelser til brug af magt, og indberettet i alt 9 tilfælde af magtanvendelser i forbindelse hermed.

Nedenstående tabel 4 viser, hvorledes indberetningerne om forhåndsgodkendt magtanvendelse fordeler sig i forhold til typen af magtanvendelse, antal indberetninger og antal forhåndsgodkendelser. Tallene for 2016 fremgår af parentes.

Tabel 4: Indberetninger om forhåndsgodkendte magtanvendelser

Paragrafområde	Antal indberetninger	Antal forhåndsgodkendelser
§ 125, personlig alarm og pejlesystem	0 (0)	0 (1)
§ 126a, fastholdelse i hygiejnesituationer	2 (5)	3 (1)
§ 127, tilbageholdelse i boligen	0 (0)	0 (0)
§ 128, brug af stofbælte for at forhindre fald	2 (1)	3 (4)
§ 129, flytning uden samtykke	2 (3)	2 (3)
Total	6 (9)	8 (9)

Antal borgere

Det samlede antal indberetninger om brug af magt i 2017 vedrører i alt 55 borgere. Det er et lille fald set i forhold til året før, hvor i alt 64 borgere var udsat for magtanvendelse.

Indsats på magtområdet

På baggrund af den handleplan, der blev vedtaget af Ældre- og Handicapudvalget tilbage i december 2014, har magtanvendelsesområdet siden været genstand for en særlig indsats.

Som led i den særlige indsats på magtområdet gennemføres 2 årlige undervisningsdage i hvert af Handicapafdelingens 5 fagcentre, hvor nye medarbejdere og nye ledere er obligatoriske deltagere. Undervisningen har bidraget til, at medarbejderne i de enkelte tilbud er opmærksomme på brugen af magt og på at arbejde pædagogisk med problemstillingerne i stedet, således at magt minimeres. Dog må det antages, at niveauet af antal magtanvendelser nu har fundet et stabilt leje.

Der er generelt stort fokus på, at alle tænkelige måder at opnå den pågældende borgers frivillige medvirken til den nødvendige foranstaltning, skal være forgæves forsøgt, inden der gribes til anvendelse af magt. Desuden skal magtanvendelsen altid udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt, og den skal stå i rimeligt forhold til det der søges opnået. Dog skal det påpeges, at der altid kan opstå problematikker som

nødvendiggør anvendelse af magt. I nogle hygiejnesituationer vil en manglende indgriben fra de ansattes side være udtryk for omsorgssvigt, ligesom magtanvendelse kan være en nødvendighed af hensyn til borgere og ansattes sikkerhed.

Instrukserne for magtanvendelse er tilgængelige på internettet på adressen <http://instrukser.aalborg.dk>

Tidsplan

FL	18. september 2018
Udvalg	10. oktober 2018
Handicapråd	25. oktober 2018
Forvaltnings-Med	25. oktober 2018
Ældreråd	22. november 2018